

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА САБ – 2010-2014 ГОДИНА

Уважаеми членове на САБ,
Уважаеми колеги,

Измина поредният отчетен период и е време да направим равностметка – какво сме свършили и какво не сме могли да изпълним от заложените цели и задачи в Мандатната програма за този отрязък от време. Надяваме се тази равностметка да ни предостави възможност за ясно и целенасочено определяне на бъдещите цели и задачи на САБ.

Мандатната програма беше изготвена на основание :

- Решенията на двадесет и първото Общо събрание на САБ – 27 и 28.02.2010 г.
- Програмата на арх.Георги Бакалов, с която същия беше избран за председател на САБ

Посоката, която сме се стремили да следваме, винаги се е обуславяла от заложената в мандатната програма **ГЛАВНА ЦЕЛ НА САБ** - издигане на авторитета на архитекта и архитектурното творчество и практическо възстановяване престижа на професията ни, превръщането на САБ в ОСНОВНА ОБЩЕСТВЕНА ОРГАНИЗАЦИЯ, пряко участваща в процесите по формиране на устройствени концепции, както и всеки един от членовете на САБ на практика да усети за себе си ползата от доброволното ни сдружение.

◆ НАПРАВЛЕНИЕ “А” (нестопански дейности)

A1.ТВОРЧЕСКО-ПРОФЕСИОНАЛНА, КУЛТУРНА ДЕЙНОСТ И НАГРАДИ

ПРИОРИТЕТНИТЕ ЦЕЛИ, заложен в програмата за направление A1 са:

- Архитектите в администрацията - главните архитекти на градове, общини и области да припознаят САБ като своя организация, да се включат активно в дейностите на Съюза, като дадат и своя принос за бранша.;
- САБ и КАБ - да заработят в истински, а не привиден синхрон и в защита на интересите на професионалната гилдия и проектантската , като цяло;
- Дружествата по места - активно да се работи, щото САБ да припознае дружествата като основен двигател на съюзния и обществения живот;
- Привличане на младите архитекти - да се възстанови доверието на младите архитекти и кандидат - архитекти в САБ

За изпълнение на заложените основни цели, бяха набелязани няколко направления за работа , както и съответни задачи за изпълнение, съобразно с приоритетните цели.

Дейности по направления

1.Творческа и културна дейност

- Националният преглед на архитектурата се провежда на всеки две години, в началото на октомври – за този мандат прз 2010 г. и 2012 г , в рамките на който имаше поредица от лекции и дискусии. Организацията на това събитие се осъществява преимуществено от ССА.
- Националният преглед представя и творби на архитекти, отличени в прегледите на дружествата. Ежегодни прегледи на архитектурното творчество правят дружествата на САБ, съвместно с РК на КАБ в Бургас („Архимория”); във Варна, в Пловдив, в Плевен. През 4 години е прегледът в Пазарджик. В Русе и Стара Загора се провеждат епизодични прегледи. В по-малките дружества това е почти необичайна практика. През ноември 2013 г. беше проведен есенен салон „Дизайн за интериора” (дружество „Синтез, интериор, дизайн”), който

премина при отлична организация и много впечатляващо участие на архитекти, дизайнери и студенти, и като количество и като качество.

- Ежегодно се отбелязват: Международния ден на архитектурата; Деня на народните будители;; Международния ден за опазване паметниците на културата; Европейската седмица за устойчива енергия.

- Традиционно се честват кръгли годишнини на наши колеги и ежегодно се връчват значки и други награди на юбиларите на събрания на дружествата. Организирант се и юбилейни тържества и възпоменания:

- ✓ 2010 г.- 80 год. на арх.Богоя Сапунджиев; 90 год. на арх.Георги Натов- дружество УАСГ; 80 год. на арх.Драган Фенерджиев-ССА; Научна конференция, посветена на 90 год. на проф.д-р арх.Стефан Бояджиев; юбилейна изложба на арх.Живко Желев; възпоменателни тържества за 30 годишнината от кончината на арх.Боян Бондиков (ССА).

- ✓ 2011 г.- 80 год. на арх.Евлоги Цветков (с цигулков концерт на юбиляра); възпоменателни тържества по повод 1 год. от кончината на арх.Георги Лабов (ССА) и 90 год. от рождението на проф.арх.Методи Писарски (УАСГ), 85 год. на арх.Тодор Дилов (СИД) и 80 год. на арх.Агоп Каракашян (придружени с ретроспективни изложби); 85 год. на проф.д-р арх.Стефан Стамов; вечер, посветена на арх.Дориан Морозов (арх.Т.Дилов)

- ✓ 2012 г. - 90 год. на арх.Слави Дончев-Сдружение „Кольо Фичето“; „110 години от рождението на архитекта, пианиста и композитора Димитър Ненов“-дружество „Арх.наследство“, ИИИ БАН и Регионален исторически музей-Разград; Възпоменателно тържество „150 години от рождението на арх.-инж.Георги Ненов“ – ССА; възпоменателно тържество по повод 120 г. от рождението на доц. арх. Сава Николов Бобчев ; 115 г. от рождението и 45 г. от кончината на проф.арх.Милко Бичев-дружество УАСГ; 70 годишния юбилей на арх. Добринка Василева и 90 годишнината на арх. Яни Аргиров – дружество Бургас; тържество с изложба, по случай 90-та годишнина на арх. Косьо Христов и честване на 85- та годишнина на арх. Иван Сердюк – дружество Варна; през м. май 2012 г.по повод празника на град Русе и по предложение на дружество-Русе бе присъдена Награда Русе на арх. Венелина Бучуковска за цялостния ѝ принос в архитектурното изграждане и по повод на кръгла годишнина; по предложение на дружество Велико Търново и с подкрепата на централното ръководство на САБ, арх.Иван Чолаков беше избран за почетен гражданин на Велико Търново;

- ✓ 2013 г.- през м.април бе чествана 70 - годишнината на предишния Председател на САБ – арх. Спиридон Ганев и му беше връчена златна значка с цирконий, а от своя страна, той направи изложба с негови графики « 20 европейски столици, 90 авторски рисунки», разположена на територията на цялата сграда на ЦДА на САБ и с подкрепата на ССА.; честване на 90 год. на арх.Христо Ковачев (ССА); възпоменание по повод 90 год.от рождението на проф.арх.Пейо Бербенлиев (Дружества «Арх.Наследство» и УАСГ)

- САБ още през 2010 година инициира създаване на Асоциация на творческите съюзи в България, с оглед защитата на духовните ценности на нацията. В средата на 2011 г., след открито писмо на творческите съюзи, НДК беше включено в забранителния списък за приватизация. През м. февруари 2013 г. беше подписан протокол за общи действия на творческите съюзи, научнотехническите съюзи и Съюза на учените в България, като продължение на предишната инициатива , а целта беше да обединим допълнително усилия на интелигенцията у нас за противопоставяне на втория опит за приватизиране на Националния Дворец на Културата. Като резултат, на 20 февруари правителството взе решение Министерство на културата да поеме контрола над НДК. САБ изготви становище за паметника пред НДК, подкрепящо становището на Съюза на Българските Художници. За кратко време беше създаден Целеви дискуссионен форум, в който взеха участие – проф. Старчев – автор на паметника, проф. Кокалов – Ректор на Националната художествена академия, Любен Генов – Председател на СБХ, арх. Шинков, арх.Дилов и др.Срещите, които се организират с Клуба на посланиците- приятели на архитектурата, се провеждат със съдействието и участието на представители на творческите съюзи и се съпътстват с музикални програми.

2.Професионална дейност

- Добър пример в иницирането и участието в тематични професионални програми е организирането на ежегодни конференции на тема „ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ОТГОВОРНА АРХИТЕКТУРА“ по повод „Европейската седмица за устойчива енергия“ с участие на международни консултанти. Организатори са: Обединение ССА, ВБ Студио, САБ, КАБ – 26.03.2010 г.; 11.04.2011 г.; 21.06.2012 г.; 27.07.2013 г. Дружеството в гр. Пловдив вече две години работи по проекти, финансирани от Фондация „Пловдив-европейска столица на културата- 2019“ – „Кино Космос- място за култура“ ; „Кино Космос- място за култура- продължението“, „Площад Централен: античност, модерност, визия“.

- В залите на ЦДА се провеждат различни семинари и презентации на фирми от бранша: „Хьорман“ – врати; „Мега лукс“- осветителни тела; „Витра“- облицовки, подови покрития; „Кингспан“-пожароустойчиви покривни и изолационни панели; „Кателман и Шмид“ - дизайнерски осветителни тела; „Хенкел“ ; „Мапей България“, „Каниско“- софтуерни продукти; „Кнауф България“; „Рехау България“.

- САБ създаде Дружество на главните архитекти и архитектите в административното управление, където се включиха главни архитекти и архитекти - зам. кметове на водещи общини. Първата основна стъпка бе да се предотврати едно, може би случайно, намерение на МРРБ за отнемане присъщите по ЗУТ функции на главните архитекти. Втората важна стъпка бе да започне дейност, свързана с изработването на нов ЗУТ, както и подпомагане на САБ в изпълнение на работата с общините. Но тук е мястото да кажем, че въпреки добрия първоначален старт, това дружество не можа да намери начините за развиване на дейността си, начините за комуникация между членовете му и в момента е в неустановено, латентно състояние.

- През последните години се засилиха взаимоотношенията между САБ и Националното сдружение на общините в Република България. През м. май 2012 г. в гр. Велико Търново се състоя първата годишна среща на главните архитекти и кметове, свързани с европейските проекти и програми, вкл. за културното наследство. На същата среща бяха обсъждани и въпросите за присъствие на архитекти - членове на САБ в Експертните съвети към общините. През м. април 2013 г. в гр. Казанлък беше организирана Втората национална среща на гл. архитекти и общините, организирана от НСОРБ, където се разглеждаха въпроси за Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, измененията в ЗУТ и предстоящото изработване на Общи устройствени планове на над 150 общини в България, с финансовата подкрепа на МРРБ.

- В САБ, с помощта на Сдружените софийски архитекти, беше създаден клуб на младите архитекти и кандидат - архитекти. Клубът, като важен кадрови потенциал за съюзната ни дейност, работи по организационно подпомагане на централното ръководство, на обществени начала се включват в конкурси и конференции, организирани от САБ, работа по нормативните документи, участия с доброволен труд при реализацията на околното пространство в ЦДА и др. Клубът взе активно участие в подготовката на срещите с ръководствата на МСА и САЕ, изложбите, преводаческата дейност и организиране на честванията „45години САБ“ . Членове на клуба ежесечно правеха своите сбирки и дискусии в залите на ЦДА. Напоследък тази практика беше преустановена по ред обективни и субективни причини.

3. Дружествата и тяхното развитие, вкл. привличане на млади архитекти

Основна организационна единица на САБ са дружествата. За 2010 година членовете на САБ са били 1663 общо, от които 975 - в София и 688 – в провинцията. Редовно отчетени, съгласно отчетите на дружествата за 2013 година са общо 1796 члена – 1219 в София и 577 - в провинцията. Членската маса бележи значителна устойчивост, с увеличаване на членовете на САБ в София и спад на членовете в провинцията.

Съгласно устава, дружествата могат да се обединяват или сдружават в регионални и творчески сдружения. Такова обединение съществува само в София (ССА и сдружение „Кольо Фичето“). Считаме, че това е една възможност за обединяване на усилията и финансовия ресурс за изпълнение на определени творчески задачи, например Регионални прегледи на архитектурното творчество. Това явно е наложително, за да се осмисли творческият живот и в по-малките дружества.

От изключително значение за жизнеспособността на САБ е привличането на архитекти

от младото поколение и то не само като членове на организацията, а и като хора, убедени в каузите на Съюза. Ако няма на кого да бъде предаден натрупания опит, ако няма кой да излага и осъществява нови идеи, САБ постепенно би се превърнал в маргинална организация.

През отчетния период се положиха немалко усилия за убеждаване на младите архитекти в необходимостта от съществуването на творческа организация, каквато е САБ. Най-много млади архитекти бяха привлечени в дружествата „Архитектурно наследство“, Бургас, Силистра, Смолян, ССА (ново дружество „Форма“ с около 50 члена и млади членове в други дружества), Дружество 22.

4. Награди

- Изработени бяха нови значки – сребърна, златна и златна с цирконий (със съдействието на арх.Светлозара Шаханова и арх.Ели Хантова). Учредена беше нова награда за принос към САБ и архитектурното творчество – „Златен капител“ (изработена със съдействието на арх.Светлозара Шаханова и арх.Васил Вълчев).
- Ежегодно се връчват награди на юбиляри, награди на САБ за постижения в архитектурата, стипендии и награди на студенти и дипломанти от всички архитектурни факултети в София и страната..

A2. НАУЧНА, ОБРАЗОВАТЕЛНА, ИЗДАТЕЛСКА, ИНФОРМАЦИОННА И МЕДИЙНА ДЕЙНОСТ

ПРИОРИТЕТНИ ЦЕЛИ

- Значимо медийно присъствие - чрез периодично медийно присъствие в обществото да се обнови разбирането за архитектурното творчество и неговата положителна роля в развитието на обществената среда;
- Образованието и младите архитекти - това е залогът за бъдещето и той следва по достойнство да намери мястото си в цялостната дейност на САБ, най-вече в сферата на качеството, баланса в броя на кадрите и взаимоотношенията на отделните институти, ангажирани с него;
- Постоянна инфирмираност - със съвременните средства за комуникация и анализ на състоянието на браншовата ни дейност, включително за пазара на труда ни да информира цялата професионална гилдия

Задачите, предвидени за изпълнение бяха разпределени в следните направления:

Дейности по направления

1. Научна и образователна дейност

- Организирането и провеждането на конференции и дискусии е дейност, която САБ постоянно прилага и развива, както в София, така и в дружествата в страната.
  - ✓ 2010 г.- конференция „Градоустройството – проблеми и перспективи“ (Клуб на урбаниста); архитектурна среща „Знаци на времето“ в Балчик (дружество Варна)
  - ✓ 2011 г. - обсъждания, кръгли маси, дискусии : Международна конференция на тема „Генерален план за публично-частно партньорство - MasterPPPlan Bulgaria“, организирана съвместно с С.Р.Е.А.М Bulgaria; „Възстановяване и благоустройство на пешеходното пространство на бул.”Цар Освободител”-от Орлов мост до бул.”Васил Левски“ (ССА); „Иновативност в образованието по архитектура във ВСУ”Любен Каравелов“; „Нов живот за старите сгради“; „Енергия и устойчива архитектура“; дискусия за архитектурните конкурси; архитектурен форум „София-минало,настояще, бъдеще”-Античен културно-комуникационен център „Сердика“; Четири дискусии на тема „Идеи за София“ (ССА); Изложба „10 години „ВБ Студио“ (съвместно със ССА) ; честване на Деня на София- концерт и лекция „Европейски влияния в архитектурата на София - XIX-XX век“ (ССА); Лекция „Австрийска дървена

архитектура” с австрийски лектори (ССА); дискусия «София- минало, настояще и бъдеще – културно-комуникационен комплекс «Антична Сердика- една година по-късно (ССА,САБ); Национална дискусия на тема „Образованието по история на архитектурата и опазване на архитектурното наследство в България. Националната система за признаване на квалификация и правото на упражняване на дейности по проучване, реставрация и адаптация на недвижими културни ценности” ; конференции „Градоустройството – проблеми и перспективи-II” и „Градоустройството – проблеми и перспективи-III” ; поредица «Жени-архитекти, отдадени на професията» (ст.н.с.арх.Мария Миркова) обществено обсъждане на Актуализирания план за развитие на Община Русе ; Семинар „Устойчива архитектура” в Бургас; Кръгла маса на тема: “Актуални проблеми в устройствено планиране , прилагането на ЗОП в община Пловдив и участието на САБ –Дружество Пловдив, по покана на община Пловдив, в обща работна група за изготвяне критерии и минимални изисквания за обществените поръчки в устройственото проектиране и усъвършенстването им” ; Кръгла маса на тема: „Изменение на Общ устройствен план на община Пловдив”; Три поредни участия през годината за обсъждане съдбата на кино “Космос” и предложение на САБ – Дружество Пловдив, към Община Пловдив за провеждане на Конкурс за “Идея за цялостна концепция за развитие на Централна Градска част” ; Лекция на тема „Градът като културен проект: Пространствени трансформации и културни предизвикателства” в Русе ; Кръгла маса – дискусия „За по-категорично прилагане на нормативната база, регламентираща поддържането на сградния фонд от собствениците му”-организирана от Община Велико Търново, САБ и дружеството на главните архитекти и архитектите в административното управление.

✓ 2012 г. - дискусия на тема : ”Мемориален парк – централни гробища София – минало, настояще и бъдеще” , организирана от дружество „Архитектурно наследство” като първо събитие от Национална кампания на Съюза на архитектите в България „В памет на предците”; Кръгла маса „Законът за обществените поръчки и архитектурата” , организирана от ПК „Творческо-професионална, културна дейност и награди”и председателя на комисията арх. Долорес Попова.; дискусия „Естетиката на града София” , организирана от дружество СИД и в най-голяма степен от председателя на дружеството арх.Васил Вълчев. На дискусията бяха изнесени седем доклада, които впоследствие бяха издадени в албум.; Софийски архитектурен салон „АРХИТЕКТУРА-ДИЗАЙН”. Салонът беше организиран от дружество СИД и ССА; Дружество „Арх.наследство” – Програма „Другият поглед към София”, включваща : Изложба на студентски проекти от ТУ-Грац (“The Ulpia Serdica Experience”)- проф.д-р арх.Григор Дойчинов; филм „Кой е този град” и дискусия „Градът София като възприятие”; филми на Тома Томов и дискусия „Архитектурата на София през кинообектива”; Ден на София и филм „Булеварден роман”; Представяне на книгата на доц.Багра Георгиева –„Моите улици” във връзка с деня на София-ССА и празничен концерт . По инициатива на ССА беше наименувана улица в София на арх.Храбър Попов.

✓ 2013 г. - Кръгла маса „СОФИЯ И ВИТОША” с участие на Столична община, представители на МОСВ, МЗХ, БАТА, неправителствени организации, бизнеса, кметове и главни архитекти на общини и австрийска фирма, специализирана в изпълнение на спортни съоръжения. Тази Кръгла маса бе интегрирана с конференцията на Столична община, проведена също в САБ с подобна тематика.

- Трябва да се отбележи, че дружествата в страната активно подготвят и реализират дискусии по наболели теми от региона, които в не по-малка степен влияят върху общото развитие на РБългария.

РУСЕ – Участие в Кръгла маса с международно участие за развитие на Крайбрежната зона ; участие в обществен дебат „Дунавската стратегия“ ;Обществено обсъждане на Мастер-план Русе –Гюргево; участие в три последователни обсъждания на ИПГВР – на различни етапи от проекта със становища.;участие в обсъждане на проекта за Зелена и достъпна градска среда – ул.“Александровска“; участие в обсъждането на регионални проекти като газопровод „Набуко“, подобряване на водния път по река Дунав, разширяване територията на Народния парк „Русенски Лом“, програма по опазване на околната среда. За запазване и възстановяване с реконструкция на сградата на Застрахователно дружество „България“ е изпратено писмено мотивирано становище до кмета .

ВЕЛИКО ТЪРНОВО - Обсъждане на новия Общ устройствен план на общината;

среща-разговор с колектива, работещ нов застроителен план за стария град

БУРГАС - Обсъждане на предварителния проект на ОУП на Бургас и изготвяне на експертно становище на колегията; активно участие в обсъждания на проекта за пешеходните зони на града, проекта за благоустрояване на площад "Тройката", ИПГВР на Бургас и Плана за интегрирания градски транспорт на Бургас.; подкрепа на Община Бургас в отстояване позицията за реализиране на подземно преминаване под площад "Тройката", изграждане на социални жилища в града, за запазване мястото на арката на „Св.Никола“ и против преместването ѝ в морската градина. По искане на общината бяха давани и становища във връзка с паметници, запазване на сгради и др. Дружеството подкрепя усилията на община Бургас и в инициативата „Културна столица на Европа“, като партньор на „Сдружението за културно развитие на града и областта“.

ВАРНА - САБ-дружество Варна инициира среща-дискусия на главните архитекти към общините на област Варна, за обсъждане позицията Главен архитект; организира и проведе на лекция на арх. Росен Савов - „Сградната обвивка-интелигентна и адаптивна“. В Дом на архитекта -Варна действа постоянен изложбен салон, като от 2003 г. негов куратор е арх.Станчо Веков. В самостоятелни изложби се представят значими български автори от различни сфери на изкуството.

ПЛОВДИВ - Участие в журиране на организирания от в-к „Строителство имоти“ конкурс „Архитект на годината“; становища на САБ и обсъждания – за изработване на „Идеен проект за естетизация и градски дизайн на част от ЦГЧ-Пловдив -пешеходна зона от Централна поща до Пешеходния мост – ул.”Княз Александър 1“ и ул.”Райко Даскалов“, за предварителен проект: ГПОД-Генерален план за организация на движението, за „Цар Симеонова градина“ за проекта „Планово-техническо задание за обект „ПУП-ПРЗ, СПН на ЦГЧ-гр.Пловдив“, за идеен проект за «Транспортно-комуникационен възел на бул.»Цар Борис III“ и бул.”Марица-юг“, за „Задание за изработване на Директивна план-схема Зона юг“; за задание за международен конкурс за площад Централен – Пловдив и др.; участие с доклади в конференция за издигане на кандидатурата на гр.Пловдив за Европейска столица на културата, организирана от Общинска фондация „Пловдив2012“; Участие в обсъждане на Статут за наградата Пловдив и журиране за награда Пловдив.

- В залите на Централния дом на архитекта, както и в дружествата из страната, се провеждат постоянно и изложби, свързани с творческата ни дейност : „Регенерацията-шанс за устойчиво развитие“; ежегодните „Софийски архитектурен салон“ (ССА); „Архитектурен салон Варна“ в Дома на архитекта – Варна, Архитектурен салон „АрхиМория “ – Бургас, „Архитектурен форум “в гр.Пловдив; Архитектурна изложба- Пазарджик 2014.. Други значими изложби - изложба на САБ по време на „Аполония 2011“ и „Архимория гостува на Аполония“ на дружество Бургас в Созопол ; съвместна изложба с Окръжен исторически музей гр.Разград на тема „Архитектурата във времето“ в Разград ; изложби на проекти от конкурси – за Националния музей на изобразителното изкуство, за пленарна зала на Народното събрание, за училище в с.Герман, за «Енергоефективна архитектура и строителни решения», за „Преинвестиционно обемно-устройствено проучване и решение за изграждане, възстановяване и обновяване на публични пространства от ЦГЧ-София“. На 27.09.2010 г. в парк „Кестените“ пред Минералната баня в Банкя беше открита юбилейна изложба, посветена на 100 годишнината от построяването на банята. Автори на изложбата: арх.Мая Бужашка- ръководител на проекта, д-р арх.Любинка Стоилова. Ръководител на студентите, участвали в съпътстващия пленер- проф. арх.Благовест Вълков.Инициативата „Далчеви“, с основен инициатор д-р арх.Росен Савов, беше подкрепена от САБ и паметната вечер за 100 годишнината от рождението на арх.Борис Далчев се проведе в ЦДА. Д-р арх.Любинка Стоилова поднесе нови, неизвестни факти за творчеството на арх.Далчев, имаше и прекрасно поднесена музикална програма.

- Ежегодно, в залите на ЦДА, се провежда оценяване на курсовите проекти на студенти по архитектура от Европейския университет – Перник; изложби на проекти на студенти и дипломанти от Нов български университет и от ВСУ»Любен Каравелов« също са традиционни; изложени бяха и проектите от мастер – клас, проведен в НБУ от арх.Либескинд ; изложба на проекти от международен студентски архитектурен пленер „Реконструкция на територията на пристанище „Варна-изток“ и изграждане на нов административно - културен център“ ; изложба на студенти от ВСУ „Черноризец Храбър“ на

тема «Женски пазар»-София.

Продължават активните контакти на дружеството на САБ – Варна с ВСУ „Черноризец Храбър“, където работят като асистенти членове на дружеството. Периодично се организират изложби на студентски проекти в Дом на архитекта Варна - изложби на дипломни проекти ; дипломна работа „Комплексна устройствена схема за устойчиво развитие на отдиха и природноландшафтната среда на Българското черноморско крайбрежие”-ръководител проф. д-р арх. Т.Булев

Ежегодният архитектурен преглед Бургаско архитектурно пространство АрхиМория има и съпътстваща изложба на Дипломни проекти на дипломирани през годината архитекти от Бургас.

Инициативата на дружество «Архитектурно наследство» за провеждане на конкурс за дипломен проект «Опазване на недвижимото културно наследство» също беше едно отлично попадение и премина с много голям успех.

- Важна инициатива на САБ е изработването и поставянето на паметни плочи на архитекти на емблематични сгради. През 2011 г. беше поставена плоча на сградата на Народния театър с имената на Виенските архитекти Хелмер и Фелнер, в изпълнение на Договор за съвместна дейност и сътрудничество на САБ с Австрийското посолство, като изработката беше заплатена от посолството. С личен дарителски труд за изготвяне на проекта се включиха арх.Веселин Серкеджиев и арх.Филип Битраков. На 9 юли 2012 г. поставихме втора плоча на немския архитект Мартин Дюлфер, създаде сегашният образ на Народния театър „Иван Вазов“ и българските архитекти, участвали в неговата реконструкция и обновяване на по-късен етап, някои от които са живи и до днес. Поставянето беше извършено в присъствието на аташето по културата в посолството на Германия у нас. Проектът беше изработен като дарение от арх. Веселин Серкеджиев. Поставихме плоча на първия главен архитект на гр. София с чешки произход архитект Колар на фасадата на Военния клуб , която беше официално открита от председателката на Народното събрание на Република Чехия. Проектът беше изработен като дарение от арх. Атанас Ковачев.

- По отношение на Националния музей на българската архитектура, който е подразделение на Политехническият музей, САБ може да бъде само помощник. Преди три години експонатите от Велико Търново бяха пренесени в помещение на УАСГ с активната помощ на САБ. Общите договорености между Министерство на културата, принципал на музеите, САБ и УАСГ се движеха до определен момент, след което от средата на 2012 година бяха преустановени.

2.Издателска дейност

- До края на 2012 година сп. „Архитектура“ и бюлетин „Български архитект“ се издаваха от „Вълков-арт“. От началото на 2013 г. издател на сп. „Архитектура“ и бюлетин „Български архитект“ стана директно САБ. Въпросите, свързани с издателската дейност на САБ винаги са били на дневен ред, като се търсят оптимални решения за финансово обезпечаване и за адекватно и модерно списване, както и за наваксване в изоставането при отпечатването на списанието, което пряко влияе върху рекламните постъпления.Въпросите за изготвяне на стратегия за издаване на сп.»Архитектура»; за принципите, въз основа на които да се избира Главен редактор и редакционен съвет не намериха своето решение и УС на САБ, на свое заседание от 19.07.2013 г. прие за главен редактор – арх.Лило Попов, както и нов редакционен състав. С решение от 28.01.2014 г., УС определи за зам.главен редактор арх.Мария Давчева, както и издаването на бюлетин «Български архитект» да бъде един път в месеца или общо 12 броя.

3.Информационна дейност

- Ръководството на САБ имаше желание да поръча изработването на изцяло нов сайт, но поради финасови затруднения се взе решение настоящият сайт да бъде допълнен и актуализиран с помощта на арх. Стефан Аспарухов. В сайта се публикуват в електронен вид бюлетина и сп. Архитектура, понякога с известно закъснение. Практикува се лично изпращане по е-майл до всеки съюзен член, предоставил такъв, на БА “Български архитект”.

- Ежегодно се изработват календари на САБ. Календари подготвя и издава и Сдружението на софийските архитекти. САБ участва ежегодно и в издаването на «Art map of

Sofia”, като получените карти се предлагат на гости , участници в събития и др.

4.Медийна дейност

- Първото и най-голямо събитие бе изложбата на открито за „45 години САБ”, подготвена съвместно с КАБ. Официалното откриване пред сградата на Народната библиотека, в присъствието на обществеността, бе отразено в централните телевизионни програми, включително с интервюта на наши колеги. Интервютата по централните телевизии на наши колеги и на представители на ръководствата на МСА и САЕ, осъществени по време на гостуванията им за честванията за „45 години САБ”, дадоха тласък на очакваното ни експониране в медийното пространство.

През годините последваха редица участия на председателя на УС и на други колеги в дискуссионни предавания , бяха отразени медийно по-значими събития, като откриването на паметни плочи; студентски конкурс за „Площад Славейков“, организиран от Дружество „Синтез, интериор и дизайн“, под ръководството на арх. Васил Вълчев; кампанията на Творческите съюзи за защита на НДК от приватизация; за предложени конкурс „София и Витоша, Витоша и София“; Националния преглед на архитектурата – 2012 г. и др.

Най-активно, събития на САБ се отразяват от БНТ, в предаването «Денят започва с култура»..

В ежедневната преса бяха публикувани интервюта с председателя на УС , отговор на писмото на инж.Глосов – «Кольо Фичето не е имал нужда от проектант» във в.»Стандарт» и др.

Журналистически материали, свързани с работата на САБ, са излъчвани по БНР, БТА, отразявани са от агенции „Фокус” и „Блиц”, списание „Къщата”, в.”Сега” , списание «Черно и бяло»; електронния бюлетин Citybuild.bg и др.

- По отношение на библиотеката на САБ, заедно с Фондация “Национална академична библиотечно-информационна система” (НАБИС) , създадохме нови условия за работа чрез единния своден онлайн каталог на академичните библиотеки в България, който да дава възможност за:

- ✓ интегрирано търсене чрез интернет в каталозите на академичните библиотеки;

- ✓ онлайн достъп до библиографската информация за техните книжни и електронни ресурси и до предоставяните от тях услуги.

- Извършено беше сканиране и архивиране в библиотеката на протоколите от заседанията на УС на САБ, от общите събрания и други документи от 1990 година насам.

A3. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

В началото на отчетния период Постоянната комисия по международна дейност (ПКМД) разработи мандатна програма, насочена към реализиране на **ШЕСТ ОСНОВНИ ЦЕЛИ**:

* Утвърждаване на международните права и престиж на САБ и българските архитекти.

* Утвърждаване на САБ в международните организации на архитектите - МСА и САЕ.

* Сплотяване и консолидиране на българската архитектурна общност по света и завършилите архитектурно образование в България.

* Постигане на ефективно и целенасочено сътрудничество със сродните организации от Балканския регион и възстановяване на лидерските позиции на САБ.

* Постигане на ефективно и целенасочено сътрудничество с професионалните организации и институции в страната – КАБ, МАА и ВУЗ в областта на международната дейност.

* Инициране на международни проекти.

За постигане на тези цели работата по международната дейност на САБ бе канализирана в шест основни направления: Работа с международни организации, Международни прояви и международен обмен, Международни проекти, Координация и сътрудничество с КАБ, ВУЗ и МАА в международната дейност, Информационна политика, Оптимизиране на работата на ПКМД.

Дейности по направления

1.Работа с международни организации

1.1. Сътрудничество с МСА

Най - важното събитие в това направление бе участието на САБ в работата на XXIV Световен конгрес и XXV Генерална асамблея на МСА в Токио през 2011г. За целта бе подготвен изложбен павилион, изработен от арх. Майя Бужашка и презентация, представяща постиженията на българската архитектура. За изпълнението на задачата бе съставена работна група с участието на председателите на ПКМД, ПКНОИИМД и ПКТГКДН. На конгреса САБ бе представен от делегация в състав председателят на САБ арх. Георги Бакалов, арх. Ваня Фурнаджиева и арх. Истелианна Атанасова, избрана чрез конкурс за участник в Генералната асамблея на МСА, а в последствие и за официален представител на САБ в МСА. Бяха подготвени и представени доклад на председателя на САБ, постер по темата „Устойчиво проектиране. Отговорност на архитекта” и два доклада на официалния представител на САБ в МСА. На щанда на САБ бе представен и специален брой на сп. „Архитектура”, подготвен за целта. Чрез сайта и бюлетина на САБ колегията получаваше редовна информация относно Конгреса и свързаните с него събития.

Представителството на САБ в работните групи на МСА бе осигурено чрез провеждане на конкурс и избор на съответни представители. Като част от тази дейност през 2012г. бе организирана от официалния представител на САБ в МСА открита дискусия на тема „Религиозна толерантност, интеграция на малцинствата и отговорната роля на архитекта” - с участието на Президента на МСА и членове на РГ на МСА „Духовни – култови места” от 7 държави, и с подкрепата на Столична Община, МАА, ВИАС и Посланика на Република Алжир в България. В последствие по предложение на ръководството на МСА арх. Атанасова бе избрана за член на Комитета на МСА „Визия и стратегия” – 2011 г.

През отчетния период чрез свои представители САБ участваше редовно във всички регионални срещи на Председателите на секции от II Регион на МСА.

Осигурено бе текущо публикуване на ключови документи и обяви на МСА, както и подаване на информация за важни събития, организирани от САБ, в Бюлетина на МСА. Редовно се попълваха постъпилите от МСА анкети.

По инициатива на Председателя на ПКМД бе организирано ранно разгласяване на предстоящия Световен конгрес на МСА в Дърбан, ЮАР и бе направено предложение на ПКМД за начин на участие на САБ, което по ред причини (финансови, организационни и др.) не бе осъществено.

1.2. Сътрудничество със САЕ

През отчетния период се разви изграденото през предния мандат ползотворно сътрудничество със Съвета на архитектите на Европа (САЕ), за което сериозен принос има официалният представител на САБ в САЕ арх. Росица Златанова. Едно от най -значимите събития в това направление бе проведената през октомври 2010г. конференция на тема „Отговорната архитектура – предизвикателство и възможност за професията” по повод честването на 45-годишнината на САБ. По инициатива на САБ като съпътстващо събитие на конференцията се състоя и семинар на работните групи от ТОЗ „Архитектурата и качеството на живот” към САЕ. През 2012г. САБ съвместно с КАБ осигури организацията и домакинството на втори такъв семинар и положи традиция на тези срещи в България. Солиден принос в организацията на голяма част от международните прояви имаха нашите представители в работните групи от ТОЗ на САЕ –арх. Елена Димитрова, арх. Анни Добринова и арх. Любинка Стоилова.

Представителството на САБ в работните групи на САЕ бе осигурено чрез конкурс за избор на съответните представители. С конкурс бе избран и официалният представител на САБ в генералните асамблеи на САЕ. Работата през този период бе насочена основно към промяна на европейското законодателство за защита на архитектурната професия и проблемите на устойчивото развитие. Най–дейно участие в съответните направления имаха представителите в РГ Проблеми на градската среда - арх. Елена Димитрова, РГ Околна среда и архитектура - Анни Добринова и арх. Йонка Маринова, РГ Обществени поръчки и архитектурни конкурси - арх. Росица Златанова, РГ Жилищна политика – арх. Георги Георгиев.

През отчетния период бяха използвани предоставените от САЕ възможности за представяне на българската устойчива архитектура. През 2010г. съвместно с КАБ бе организиран Електронен конкурс за проект, илюстриращ устойчивата архитектура на

България в изложбата „Най-добри примери за устойчива архитектура“, представена в Европейския парламент в Брюксел по случай 20-годишния юбилей на САЕ. През 2013г. бе направена селекция на отличени български проекти за новата електронна страница на САЕ. Бе осигурено текущо публикуване на ключови съобщения, документи и обяви на САЕ в бюлетина и сайта на САБ, както и активно участие в секторните проучвания на САЕ чрез редовно попълване на постъпилите от САЕ анкети.

1.3. Участие в работата на ФАЧР и Председателство на САБ

Работата в това направление се ръководеше от оперативното ръководство и лично от Председателя на САБ. През този период се наложи лидерството на САБ в региона чрез приемане на Председателството на ФАЧР през ноеври 2011г. на срещата в Бургас и удължаването му с още една година на срещата в Тбилиси през 2012г. В тази връзка бяха подготвени ключови документи - Декларация за общи действия, Меморандум между ФАЧР и ДС ЧИС, предложения за промяна на Устава на ФАЧР и инициирани общи проучвания за региона. Срещите в България бяха придружени от съпътстващи събитията конференции. Чрез своя председател и делегати САБ е участвал активно във всички срещи на ФАЧР – Тулча - 2010г., Златни пясъци, Истанбул- 2011г., Бургас -2011г., Тбилиси – 2012г., Киев – 2013г.

1.4. Международно сътрудничество с други организации

През отчетния период продължи сътрудничеството с Фондация Ромуалдо дел Бианко. САБ разпространяваше редовно информация и пряко участваше в инициативи на фондацията – конкурс за „Най - добър дипломен проект“, инициативата „Живот отвъд Туризма“, подписване на „Ландшафтна декларация“ и др.

От ръководството на САБ бяха подписани меморандуми за сътрудничество с професионалните организации на архитектите от Румъния, Турция, Гърция и Кипър.

2. Международни прояви и международен обмен

Работата в това направление се изразяваше основно в участие в международни изложби и форуми, организиране на чуждестранни архитектурни изложби в ЦДА, засилено сътрудничество с чуждестранните посолства и българските архитекти, работещи в чужбина, участие и организиране на международни младежки пленери. През октомври 2012г. бе създаден от ръководството на САБ Клуб на посланиците – приятели на архитектурата. Същата година под ръководството на арх. Емил Йорданов бе проведен Международен младежки пленер „Вдъхновения“ в Кърджали - организиран в резултат на проведен конкурс между дружествата на САБ. През 2013г. бе организирано участие на САБ в Първото Балканско архитектурно биенале в Белград чрез отличени български проекти и представители на САБ. Съвместно с Държавната агенция за българите в чужбина бе организирана «Среща на български архитекти, работещи в чужбина» и съпътстваща изложба от техни проекти, преминали при голям интерес.

През отчетния период САБ участва в редица международни изложби и форуми и организира международни изложби в ЦДА със съдействието на чуждестранни посолствата: Венецианското биенале – 2010 г.; представяне на Черноморски архитектурен салон в Истанбул – 2010 г.; студентски пленер в Одрин -2010 г.; представителна изложба в рамките на архитектурния фестивал на Братислава – 2010 г.; представителна изложба по повод Фестивала на архитектурата в Лондон -2010 г.; изложба в ЦДА с представяне на културното наследство на Сирия -2010 г., изложба по повод Национален фестивал на архитектурата в Минск - 03-04.11.2011 г. и др. Под ръководството на арх. Бойчо Бойчев се организираше съвместно с КАБ редовно участие на САБ в процедура за избор на номинации за наградата на ЕС за съвременна архитектура „Мийс ван дер Роє“.

Ежегодно се организираше честване на Международния ден на архитектурата с разгласа на темите и посланията на МСА.

3.Проекти по международни програми

Тази дейност бе определена като прерогатив на ръководството и най-вече на председателя на УС на САБ. От членовете на ПКМД са излезли няколко инициативи за включване на САБ в различни програми и проекти, като с положителен резултат бе участието на САБ в проекта

URBAN-NEXUS по 7-ма Рамкова програма на Европейската комисия, по предложение на „Агенцията за устойчиво развитие и евроинтеграция АУРЕ ”Екорегииони,,“ която е партньор по проекта. По инициатива на ръководството на САБ бе сключен договор за изпълнение на международния проект "GROSEE-ERGONET"- Развитие на полюси на растеж и мрежа на взаимодействие в Югоизточна Европа, финансиран по програма ESPON, който приключи , който приключи успешно през февруари т.г.

4. Координация и сътрудничество с КАБ, ВУЗ и МАА

През този период продължи установената практика на координация в международната дейност между САБ и КАБ най-вече в работата със САЕ, като се съгласуваха действията между двете организации във всички направления. За това в голяма степен допринесе добрата координация между председателите на съответните комисии при САБ и КАБ и представителя на САБ и КАБ в УС на САЕ. Продължи сътрудничеството с МАА с основен фокус върху организирането на Триенале ИНТЕРАРХ’2012, неговото разгласяване, търсене на възможности за финансова подкрепа и осигуряване на награди на САБ. Сътрудничеството с ВУЗ в международната дейност бе свързано основно с подкрепа на участието в международни пленери.

5. Информационна политика

ПК Международна дейност инициира редица предложения и участва реално в развитието и усъвършенстването на информационната политика на САБ. Бяха внесени конкретни предложения на ПКМД за подобряване страницата на САБ, част от които бе отчетена в новия сайт на САБ, но приложени в тяхната цялост, биха подобрили значително вида на сайта. Независимо от липсата на експерт Международна дейност в края на мандата продължи поддържане на текуща информация за международни конкурси, международни събития и ключови документи в Бюлетина и сайта на САБ; Редовно на сайта на САБ в раздел „Международна дейност” се публикуват отчети от всички задгранични командировки. Членовете на ПКМД и представителите на САБ в международните работни групи допринесоха значително за разгласяване на важни международни събития, организирани от САБ и резултатите от тях в националните медии – пр. конференцията на тема „Отговорната архитектура – предизвикателство и възможност за професията”, семинар на работните групи от ТОЗ „Архитектурата и качеството на живот” към САЕ и др.

6. Оптимизиране на работата на ПКМД.

През отчетния период бяха предприети стъпки за оптимизиране работата на ПКМД. Бе открита електронна пощенска кутия на ПКМД за текуща информация. Съгласно Правилника за работа на УС на САБ се подготвяха ежегодни отчети на ПКМД, подкрепени с анализ на дейността и препоръки към членовете на комисията и ръководството на САБ. Разработваха се ежегодно годишни програми на ПКМД, подкрепени с финансов план. Бяха изготвени препоръки на ПКМД за промяна на Устава на САБ с цел оптимизиране на международната дейност, които не са отчетени до момента, но следва да им се обърне сериозно внимание за бъдеще. В съответствие с чл.15 от Правилника за работа на УС на САБ Комисията разработи вътрешни правила за своята работа, които са достатъчно универсални, за да се възприемат като правила за работа на всички комисии.

A4. ЕКСПЕРТНА ДЕЙНОСТ, НОРМАТИВНА УРЕДБА И АВТОРСКО ПРАВО

ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ, заложили в мандатната програма за това направление са:

- **Нормотворчество.** - представителството ни в Народното събрание, да стане реално значимо, постоянното осведомяване и активна намеса, още на ниво комисии и работни групи, да стане практика, а не само желание
- **Експертиза** - да се обхване главно работата на ОЕСУТ и недвижимите паметници на архитектурата.

Дейности по направления

1.Работа по нормативната уредба, свързана с професията

Независимо от факта, че САБ няма право на законодателна инициатива, беше направено всичко възможно за участие на наши експерти в работни групи по министерствата и в комисиите на Народното събрание - в работната група към МРРБ за изработване на предложения за промени в ЗУТ през 2011 и 2012 г.; в работната група към МРРБ за изработване на предложения за промени в «Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове– 2012 г., в работната група към МК за изработване на предложения за промени в „Закона за културното наследство”- 2013, 2014 година; в обществено-професионалния съвет към Министерство на инвестиционното проектиране;вносохме в Комисията по културата, гражданското общество и медиите към Народното събрание на Република България, съгласувано с МК, предложения за промени в Закона за авторското право и сродните му права, уточняващи авторското право в архитектурата и неговата защита- 2011 година; редовно участваме в работата на Комисията по инвестиционно проектиране към Народното събрание - 2013-2014 г. ; подготвихме и изпратихме до зам.министър-председателя Даниела Бобева становище и искане за промени в ЗОП – 2013 г. Наш представител – арх.Явор Дичев, участва в разглеждането на Законопроекта за гробищата и погребенията в комисиите. Законопроектът за ландшафта беше оттеглен от вносителя, благодарение и на нашата намеса и несъгласие. Наши представители взеха участие и в обсъжданията на ЗИД на ЗУЧК. Изпращани са поредица от писма до Народното събрание и различни министерства за въвеждане на конкурсното начало в архитектурното проектиране като задължително условие при провеждане на обществени поръчки.

2.Работа по изпълнение на изискванията за придобиване качество на организация за колективно управление на авторските права съгласно ЗАПСП

През 2012 година беше направен опит за пререгистрация на САБ, като организация за колективно управление на авторските права в архитектурата. Министерство на културата отказа пререгистрация поради липса на „Преглед на развитието и резултатите от дейността на организацията за колективно управление до този момент” (т.е. до 2012 г. не е извършвана дейност за защита на авторски права), както и липса на предоставени чрез договори авторски права и вътрешни правила.

По решение на 23-тото Общо събрание на САБ през 2011 г. , а именно „САБ да инициира създаването на организация за колективна защита на авторските права в архитектурата, която да привлече свои членове в тази новосформирана структура. САБ да предостави помещение за административен офис, компютърно оборудване и база данни за потенциални членове”, бяха направени юридически справки и стана ясно, че САБ не може да участва в такова сдружение, тъй като няма предоставени авторски права от членовете си, а и съгласно Устава си не може наследниците на авторите, които не са архитекти да членуват в САБ, което е изискване на ЗАПСП. Съгласно разпоредбите на ЗАПСП, договорът за управление на авторски права е рамката за определяне на отношенията между членовете-автори и самата организация. Известно е, че авторите много трудно възприемат идеята за това прехвърляне на права и факта, че организацията удържа някаква сума от платените възнаграждения.

Всички регистрирани досега в МК организации за колективно управление на авторски права са сдружения на частни лица и търговски фирми, което също показва невъзможността на творческите съюзи, които са организации по ЗЮЛНЦ да изпълняват и функциите на организация за колективно управление на авторски права.

3.Развитие на експертната дейност

В случаите, когато се насочи искане към САБ за становища по задания, конкурси и отделни експертизи, което обикновено е с много кратък срок, сме се старали да реагираме бързо и адекватно – напр. заданието за конкурса за Национален художествен музей към МК; задание за конкурс за Княжеската градина и за Борисовата градина; задание за конкурс на „Форос дивелъпмънт”АД за „Концепция за обемно-устройствено решение на жилищно-ваканционен комплекс Форос, кв.Крайморие, гр.Бургас; задание за конкурс за идеен проект

за Мемориален комплекс „Васил Левски“, гр.Свиленград на сдружение „Аз Обичам България“; задание за конкурс за монумент на Цар Самуил в София на фондация „Българска памет“ .

Подготвен беше списък за външни експерти по ЗОП, който беше внесен от САБ в Агенцията за обществени поръчки и вписан в списъците на АОП още в началото на 2012 година. Този списък може да се допълва, макар че досега нямаме информация да е ползван наш експерт. Надяваме се това да се промени с влизането в сила на промените в ЗОП.

САБ предприе мерки за създаване на регистър на представителите ни в ОЕСУТ ; изпратени бяха писма до общините за представителство на САБ в ОЕСУТ. Там където междувременно се поискаха представители, реагирахме на момента, чрез предложения от дружествата.

На 15 ноември 2013 г. Министерство на правосъдието, Висшият съдебен съвет и Съюзът на юристите в България проведеха ЕКСПЕРТНА КРЪГЛА МАСА ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА СЪДЕБНИТЕ ЕКСПЕРТИЗИ, в която САБ взе участие. Основните постановки, които бяха обсъждани и които пряко ни касаят са предложенията за закон или промени в законите, които да определят критериите за подбор на вещи лица, като и да определят ролята на професионалните организации като гарант за качествата на експертите.

◆ НАПРАВЛЕНИЕ “Б” (стопански дейности)

Б1.СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ И ИМОТИ

ПРИОРИТЕТНИТЕ ЦЕЛИ в това направление са:

- Материалната база - да се анализира досегашната дейност, като се укрепят и развият пътищата за съхранение, обновяване и пълноценно използване;
- Доходността на съюзните членове-проектанти в областта на проектирането и неговото организиране да се подпомогне от САБ, като се създадат съответните възможности

Дейности по направления

1.Работа по съхраняване, обновяване и пълноценно използване на материалната база

Една от първите задачи на ръководството бе да се приведе Централния дом на съюза на архитектите във вид, достоен за очакваните намерения. Домът бе обновен изцяло и допълнен, като обзавеждане и оборудване, предимно с доброволен и дарителски принос. Околното пространство доби нов облик и организирането на постоянна изложба на открито допринесе и понастоящем за популяризиране на архитектурното творчество сред гражданството.

Още през 2010 г.,след няколко месечен анализ на състоянието, огледи на място, ревизии и проверки на персонала, както и на наличните документи за собственост, бяха направени основни изводи и предвидени мерки за стабилизация и възможности за увеличаване доходността от имотите, както следва:

1.1.Бяха завършени процедурите, започнати в предишния мандат, за снабдяване с нотариални актове за творческата база в с.Широка лъка, Производствената база – гр. Пловдив и Дома на архитекта – гр.Стара Загора. Снабдихме се с нотариални актове за творческите бази в гр.Копривщица, с. Арбанаси и с.Боженци, Дом на архитекта – гр.Габрово, магазин на ул. „Оборище”-София, производствена база на гара „Искър”.

1.2.За отписване от актовете книги за държавна собственост е внесена преписка в областна администрация София-град (№ 62 / 27.09.2010 г.) за Централния дом на архитекта на „Кракра” № 11. Преди месец и половина беше осъществена среща с областния управител и след направена проверка по преписката и нейната законосъобразност от съответните служители бяхме уверени, че до средата на април тя ще бъде приключена.

1.3.Част от производствените бази в кризата останаха без наематели (В.Търново) , с малко

наематели (Пловдив) или с много нисък наем (Бургас, Добрич) и постоянно носят загуби от охрана, данъци и режийни разходи. Най-голямата производствена база, тази на гара Искър, която носеше добър приход от наем, също не остана неподвластна на икономическата криза. От началото на 2013 г. фирмата-наемател започна да иска намаляване на наемната цена и към момента тя вече представлява 60% от наема, плащан до 2013 г.

Въпросът за начините на управление на производствените бази стои открит, но считаме, че в случаите на намиране на инвеститор-партньор, те могат да се разработят, а тези които нямат възможности за развитие – да се продадат, като средствата, придобити от продажбата се инвестират в нови и перспективни дълготрайни активи.

1.4. За базата „Св.Св.Кирик и Юлита” - заведено е дело от Пловдивска митрополия и друг иск от САБ към Пловдивска митрополия. Заведеното от САБ дело е на базата на решение на УС на САБ, но при липса на информация от предишния СП на САБ към УС, че вече има определение на съда от 2002 г. – че договорът ни с Пловдивска митрополия е за „Заем за послужване”. И двете дела загубихме на първа инстанция. Едновременно с това продължаваме с разходите за базата, основно за охрана. Съкратихме досегашния персонал и обектът се поддържа само с охрана и най-належащи ремонти. Като цяло, базата е тежко финансово бреме за организацията ни, а развитието не може да стане в условията на съдебни процедури, които могат да се проточат с години. На този етап САБ продължава съдебните дела, колкото и да му струва това.

1.5. Домовете на архитекта :

- ЦДА – въпреки направените ремонти, централният дом се нуждае от основен ремонт на отоплителната инсталация, от енергиен одит и вземане на мерки за енергийна ефективност, от ремонтване на санитарния възел на втория етаж, от отстраняване на теч от покрива и др. Сумите, получавани като наем за зали и помещения в ЦДА, покриватлежащи нужди и при сегашната ситуация не е възможно заделяне на средства за ремонти.

- Дом на архитекта в Бургас – сградата е нова, в която се крият предимствата ѝ. Носи сравнително добри приходи, стопанисва се добре от дружеството.

- Дом на архитекта в Пловдив – все още не е решен проблема със съсобственика ни ДЗИ за изравняване на съотношението «дял-ползвана площ». На етаж на САБ има отдадени под наем площи за офис на РК на КАБ, както и площи за проектантска дейност, като наемите се събират редовно.

- Дом на архитекта във Варна – ресторанта на приземния етаж е отдаден под наем, като заплащането на наема се контролира от дружеството

- Домове на архитекта в по-малките дружества – Габрово (липса на наематели, ниски наемни цени), Враца (съвместно експлоатиране с РК на КАБ, самоиздържа се), Благоевград (липса на наематели, през втората половина на 2013 г. РК на КАБ извърши ремонт и предстои сключване на договор за съвместно ползване), Плевен (съвместно експлоатиране с РК на КАБ, самоиздържа се), Велико Търново (съвместно експлоатиране с РК на КАБ), Смолян (нов наемател на книжарницата, с по-висок наем), Кърджали (след като изгоря покривът на сградата, същият беше ремонтиран, но сградата е необитаема), Добрич (липса на нот. акт, необитаем, нужда от основен ремонт), Стара Загора (съвместно експлоатиране с РК на КАБ, самоиздържа се), Кюстендил (наемателите са предимно колеги, с ниски наеми, извършен беше ремонт без санкция от САБ), Търговище (поддържа се добре от наемател), Пазарджик (преди месец беше сключен договор за наем на едно помещение, като сумите от наема да се ползват за ремонт на сградата). Приходите от наеми от тези сгради не са определящи за финансовото състояние на САБ, но до голяма степен поне не носят загуби.

1.6. Други имоти :

- Магазин , гр.Бургас „ЖК”Бр.Миладинови” бл.40,вх.Б – има наемател, редовно се плаща наема;

- Магазин ,гр.Варна , ул.”Скобелев” 33,блок 4 Б – има наемател, редовно се плаща наема;

- Ателие , гр.Варна,ул.”Марин Дринов” № 68,блок 3 Б – има наемател, редовно се плаща наема, необходимост от ремонт на дограмата, което е за сметка на два или три наема;

- Национален музей на архитектурата,гр.В.Търново,ул.”Ив.Вазов” № 35 – прекратен договор за наем, поради неплащане, няма заявено желание за наемане;

- Ателие , гр.В.Търново,ул. „Ксилифорска” № 1 „Б” – необитаемо, има изявено желание за закупуване от колеги – архитекти, членове на САБ;

- Офиси,гр.Плевен,ул.”Ал.Стамболийски” № 1 – има двама наематели и много свободни помещения, има заявено желание за съвместна експлоатация с КАБ и КИИП и осигуряване

на средства за основен ремонт;

- Магазин, гр.София, ул."Оборище" № 1-3 – има наемател, редовно се плаща наема;
- Офиси, гр.София, ул."Кирил Видински" № 2– има наемател, редовно се плаща наема от единия наемател, с втория наемател – член на САБ има перманентни проблеми;
- Дом на арх.Васильов, гр.София, ул."Паскал Тодоров" № 10– има наемател, редовно се плаща наема;
- Ателие-1 бр., гр.Ямбол, ул."Д.Благов" № 20 – необитаемо, без каквито и да било шансове за наемане.

1.7. Тук е мястото да се спомене за натрупаните във времето стари задължения на дружествата. Нереалистично е тези дългове да се компенсират по някакъв начин от изключително изтънелите бюджети на дружествата. Затова е необходимо да продължи наложения превантивен контрол и овреме да се предотвратява натрупване на несъбираеми вземания.

2.Подпомагане на съюзните членове-проектанти

На всички ни е известно, че САБ се създаде и разви дейността си, включително и закупуването на сграден фонд, на основата на приходите от проектанския ни труд, в условията на държавна подкрепа и планова икономика. Сега, в условията на пазарна икономика, пътят за приходи на всеки от нас минава през конкурентната надпревара индивидуално.

При ограниченията на пазара на нашия труд е немислимо изпълнението на изразеното предварително желание, САБ да сключва договори за проектиране, консултиране, експертизи, подготовка на конкурси, тръжни документи и др. и да наема подизпълнители, с което да осигури доходност на колегията. Едва ли би се намерил частен инвеститор, който да възложи задача на САБ и да не знае кой ще я изпълнява. Още по-сложен е проблемът с публичните средства, там единствения начин е ЗОП, а САБ като неправителствена организация няма как да се класира, тъй като става дума само за търговски субекти.

Организирането на ФОНД РАЗВИТИЕ при наличната финансова ситуация също се оказва мисия невъзможна.

Важна задача за намаляване на разходите беше въвеждането на нова административна структура на САБ, но едва през тази година ще се усети по-осезаемо този ефект.

Б2.СОЦИАЛНА ДЕЙНОСТ

ПРИОРИТЕТНИТЕ ЦЕЛИ, заложи в мандатната програма за социалната дейност включват:

- Съхраняване здравето, работоспособността и социалния престиж на членовете на САБ
- Повишаване качеството на отдиha на архитектите
- Създаване на условия за облекчаване битовите проблеми на членовете на САБ

Дейности по направления

1. Отпускане на социални помощи

През мандата 2010-2014 г. са дадени социални помощи, както следва:

2010 г.- 6200 лв. на 13 човека
2011 г. – 9950 лв. на 24 човека
2012 г.- 4900 лв. на 15 човека
2013 г. – 3950 лв. на 9 човека

Общата сума на отпускнатите помощи през този мандат е в размер на 25000 лв., като помощи са получили 21 члена на ССА, 27 члена на „Кольо Фичето”, 7 члена на СИД; Варна - 4, Пловдив -1, Велико Търново – 1.

2.Осигуряване на отдиha и повишаване на качеството му

Състоянието на творческите бази е такова, че с малки изключения, те изискват сериозни инвестиции за съхранение и развитие. Базите са с около 5% запълняемост на годишна база, поради непривлекателност и лошо стопанисване в голямата си част. На практика САБ носи непрекъснати загуби и то в значителни размери. Задължителната регистрация и категоризация на базите по Закона за туризма е извършена за Банско, Широка лъка, Копривщица и Черноморец. През м.април 2013 година беше сключен договор за наемане на базите с фирма «Варко-САБ» ЕООД. В първите месеци фирмата положи много усилия за осъществяване на належащи ремонти, преоборудване и основно хигиенизиране, сключване на нови договори с електроразпределителните дружества за двутарифно отчитане на потребената енергия, архитектурно заснемане на базите в Трявна, Арбанаси и Черноморец. Установи се, че за базата в Черноморец няма акт обр.16, което внесе допълнителни усложнения. Заплащанията на наемите и консумативите ставаше сравнително регулярно. От м. септември фирмата започна да бави и да не изплаща дължимите суми за наем и консумативи. Първо бяха проведени разговори с наемателя за решаване на проблемите. След като не се постигна съгласие, изпратихме уведомление до фирмата-наемател за прекратяване на договора. С решение на УС на САБ от 28.01.2014 г. беше потвърдено това решение. Подготвихме нотариална покана и възложихме на нотариус връчването ѝ. С изтичане на предвидените срокове по обявяването, договорът вече не е в сила.

След всички тези действия се връщаме в изходна позиция и трябва да се търсят адекватни начини за стопанисване на творческите бази, тъй като едва ли при сегашната финансова ситуация, САБ ще може да се справи с все по-нарастващите суми за консумативи и поддръжка, при постоянно намаляващото посещение на базите при непроменени с години цени.

Предвидените 10% от бюджета за социални дейности редовно се преизпълняват – през 2011 г. 11,4%, през 2012 г. – 14,2%. С намаляването на приходите и постоянното увеличаване на разходите за консумативи и издръжка, все повече се очертава САБ да се превърне не в организация с идеална дейност, а в социална организация.

3. Осигуряване на възможности за решаване на битови проблеми на младите архитекти

В мандатната програма беше заложена идеята за търсене на възможности за устройване на детски градини в по-големите градове ; детски клубове ; летни лагери за деца и ученици и др. Това , за съжаление, остана една от неизпълнените задачи.

4. Подготовка за изготвяне на специална програма за социализиране на по-възрастните колеги

Не бяха изпълнени и задачите по това направление - да се търсят възможности (заедно с другите творчески съюзи) за устройване на дом за възрастни творци и център за рехабилитация и да започне подготовка за изготвяне на специална програма на САБ за социализиране на по-възрастните колеги, чрез засилване на публичната изява и покрепа за дейностите, които са в техните възможности.

АНАЛИЗИ И ИЗВОДИ

Немалко са изпълнените задачи, немалко са състоялите се събития, дискусии и изложби, но не трябва да си затваряме очите пред несвършеното и несъстоялото се, както и пред основните проблеми в съюза.

Една от най-често дискутираните теми е тази за имуществото на САБ, но поради различия във вижданията на членовете както на УС, така и членовете на съюза, управлението на имотите се извършва по стария начин . И макар, че САБ е организация с идеална цел, имотите са тези, които трябва да осигуряват развитието на идеалната дейност.

Наличието на много имоти, голяма част от които в крайно незадоволително състояние, води до много разходи по поддръжката им и в много случаи на невъзможност дори за екстрени ремонти. Сривът на пазара за недвижими имоти, особено на наемните отношения през последните години, води до все по-малко приходи и изисква все повече разходи.

Това означава, че трябва да се направи професионален анализ на наличните имоти и САБ да се освободи от безперспективните, като се подобри състоянието на тези, които могат да носят приходи.

Затова сме на мнение, че цялостното управление на имотите трябва да се възложи на специализирана фирма за управление на имоти.

При този начин на общо управление на имотите може да се мисли и за съответни отчисления в дружествата на база брой членове или на друга база, както и по-точно планиране на приходната част на бюджета, а оттам планирането и на разходите.

Пряката връзка между приходите от имоти и осъществяването на идеалната дейност е причината да не сме напълно доволни от изпълнението на програмата и в творческо-професионалната, и в научно-образователната и издателска дейност, и в международната дейност.

Неизпълнението на част от заложените в мандатната програма задачи се дължи на липсата на средства:

- Провеждане на ежегодния конкурс „Архитектурен тътен“ с награди за архитектурна публицистика;
- Разработване на периодични курсове и семинари за повишаване на професионалните знания на колегията.
- Споразумение с културните центрове в и извън България за съвместна дейност
- Конференция с изложба на тема „Сгради от социалистическо време и тяхното съвременно превъплъщаване“
- САБ да организира Национална конференция „САБ, КАБ и архитектурната реалност“.

Други задачи не бяха изпълнени поради факта, че вносителят на предложенията за решения, както и съответната комисия не направиха никаква стъпка за осъществяването им:

- Съгласно решение на 21-то ОС да се създаде Библиотечен съвет, който да решава проблемите на функционирането на библиотеката, помещения, бюджет, нови книги, абонамент за списания и т.н.
- Съгласно решение на 21-то ОС да се създаде Музеен (архивен) съвет, който да предложи решения на проблемите с Музея
- Програма „САБ и училищата по архитектура“

Поради факта, че РК на КАБ – София по договор със САБ ползва залите за провеждане на семинари и курсове, заложената задача „Разработване на периодични курсове и семинари за повишаване на професионалните знания на колегията“ се извършваше на базата на взаимната договореност между двете организации.

В платформата на арх.Г.Бакалов беше заложено сформиранието на работни групи за решаване на конкретни и съответни със стратегията на САБ въпроси, организирани на мероприятия и др. Решението на УС беше да се запази структурата с постоянни комисии. Комисиите (и не само в този мандат) не работеха интензивно, като за това винаги се намират оправдания – недостатъчно използване от ръководството на САБ капацитетът на постоянните комисии; провокирани конфликтни ситуации, поради информационно затъмнение, нежелание за диалог от страна на ръководството или лични съображения ; често пренебрегване на техните становища и предложения , което демотивира членовете им за активна работа и реално обезсмисля съществуването им. Това налага да се преосмисли структурата на помощните органи на УС, за да отговаря на изискванията за бърза реакция в днешното динамично ежедневие.

„Няма начало, няма край. Има само безкрайно желание за живот“. Нека тази мъдра мисъл ни води напред, с познанието, че животът на САБ не зависи от мандати, а зависи от нашата обща воля.